

OSNOVE STVARNOPRAVNOG UREĐENJA ZA POMORSKE OBJEKTE

**Pravni fakultet u Zagrebu
Katedra za pomorsko i općeprometno pravo**

VRSTE POMORSKIH OBJEKATA

1. Plovni objekti (namijenjen za plovidbu; brod, ratni brod, jahta, brodica, podmornica)
2. Plutajući objekti (privezan ili usidren; npr. plutajući restoran, plutajući dok)
3. Nepomični odobalni objekt (ukopan ili položen u/na dno; npr. objekti za eksploataciju i istraživanje podmorja). Mostovi i drugi objekti prometne infrastrukture te podmorski kablovi nisu NOO

Pomorski objekti definirani su u članku 5. PZ-a

BROD, JAHTA, BRODICA, VELIKA PUTNIČKA JAHTA (VPJ)...

- **Brod** je plovni objekt namijenjen za plovidbu morem, čija je duljina trupa veća od 15m, ili je ovlašten prevoziti više od 12 putnika (putnički, teretni, tehnički plovni objekt, ribarski, javni, znanstvenoistraživački)
- **Jahta** je plovni objekt za sport i razonodu, neovisno o tome koristi li se za osobne potrebe ili za gospodarsku djelatnost, a čija je duljina trupa veća od 15m (24m ili više **VPJ**) i koji je namijenjen za dulji boravak na moru te koji je osim posade ovlašten prevoziti do 12 putnika (**VPJ** - više od 12, ali ne više od 36 putnika)
- **Brodica** je plovni objekt namijenjen za plovidbu morem koji je ovlašten prevoziti najviše 12 putnika, čija je duljina trupa veća od 2,5m, a manja ili jednaka 15m, ili ukupne snage porivnih uređaja veća od 5kW

IMOVINSKOPRAVNE KARAKTERISTIKE BRODA

- **Brod je pokretnina**
- **Brod je nepotrošna, sastavljena i nedjeljiva stvar**
- **Brod se može i mora individualizirati prema određenim elementima (vrsta broda, ime i oznaka, luka upisa, državna pripadnost, zastava koju vije, IMO pozivni znak, težina, nosivost, dužina ...)**

KNJIŽNI STVARNOPRAVNI SUSTAV ZA BRODOVE (i druge pomorske objekte)

- Zbog gospodarskih razloga
- Zbog pravno-političkih razloga
- ***Potreba za povišenim stupnjem pravne sigurnosti zahtijeva postojanje sustava upisa stvarnih prava u upisnik brodova (po uzoru na zemljišno-knjižni sustav)***
- Analogan knjižni sustav postoji i za ostale pomorske objekte
- **Povišen stupanj pravne sigurnosti očituje se i u propisanoj formalnosti u pogledu temelja stjecanja stvarnih prava kada se ona stječu na temelju pravnog posla (pisani oblik: prijetnja ništavošću)!**

PROMJENE OD 1. SIJEČNJA 2020. (ZIDPZ 17/2019)

1. Uvodi se jedinstveni upisnik brodova u koji se upisuju svi pomorski objekti, a unutar jedinstvenog upisnika postoji diferencijacija s obzirom na vrstu pomorskog objekta (ranije je za svaki pomorski objekt, odnosno takav objekt u gradnji, postojao zaseban upisnik);
2. Upisnik se vodi u elektroničkom obliku
3. Elektronički upisnik brodova je centraliziran, a upis u upisnik može provesti nadležna lučka kapetanija na prijedlog, odnosno zahtjev stranke

UPISNIK BRODOVA?

- Jedinstveni upisnik pomorskih objekata hrvatske državne pripadnosti u koji se upisuju pomorski objekti i pomorski objekti u gradnji, osim ratnih brodova i brodova u gradnji koji se grade za potrebe OS RH ili stranih OS. (primjena od 1.1.2020.)

OPĆE ZABRANE UPISA POMORSKIH OBJEKATA

- **Upis nije dopušten ako se radi o plovnom objektu upisanom u inozemni upisnik, ili ako je plovni objekt stariji od najveće dopuštene starosti**
- **Upis bilo kojeg pomorskog objekta nije dopušten ako on ne udovoljava tehničko-sigurnosnim uvjetima, koje propisuje Hrvatski registar brodova**

SASTAV UPISNIKA

- Glavna knjiga (sastavljena od uložaka koji se sastoje od listova A, B i C, osim upisnika javnih brodova i očevidnika javnih brodica, koji imaju samo listove A i B)
- Zbirka isprava
- Pomoćne knjige

Sustav realnih folija

NADLEŽNOST ZA VOĐENJE UPIISNIKA

- **Stvarno nadležne: lučke kapetanije, odnosno njezine ispostave**
- **Kriteriji za određivanje mjesne nadležnosti:**
 - a) **Sjedište (prebivalište) brodograditelja (alt. brodar), vlasnika/korisnika jahte, vlasnika brodice, brodograditelja**
 - b) **Podnošenje zahtjeva za upis broda**
 - c) **Mjesto gdje se objekt nalazi (plutajući objekti, nepomični odobalni objekti)**

UVID U UPISNIK (POMORSKIH OBJEKATA

- Javni registri
- Vode se u obliku (elektroničke) javne knjige - od 1.1.2020.
- Pravo da zainteresirana osoba dobije potvrdu o stanju spisa u upisniku te prijepis isprava – uz naknadu, potvrde i prijepisi imaju dokaznu snagu javnih isprava

PRAVNI UČINCI UPISA U REGISTRE POMORSKIH OBJEKATA

- Javnopravni učinak: upisom objekt stječe hrvatsku državnu pripadnost - tehničko-sigurnosni nadzor
- Privatnopravni učinak: upis stvarnih prava ima, u pravilu, konstitutivno značenje: stvarna prava se mogu steći, prenijeti, ograničiti i ukinuti jedino upisom u registar

PRAVNI UČINCI UPISA U UPISNIKE POMORSKIH OBJEKATA

- **Izuzetci od konstitutivnosti upisa stvarnih prava:**
 - a) Prijelaz prava vlasništva prihvatanjem izjave osiguranika o napuštanju broda u korist osiguratelja, ili isplatom naknade iz osiguranja broda;**
 - b) Nasljeđivanje, dosjelost, javna sudska prodaja**
 - c) Proglašenje broda pomorskim plijenom, odnosno ratnim plijenom**
 - d) Pomorski privilegiji – specifična zakonska založna prava koja se ne moraju upisati u upisnik**